

دیداری از کتابخانه‌های پاکستان

۱۲

کتابخانه استان سند (سند پرو و نشال لا ئبیریری)

این کتابخانه در داخل ساختمان موزه استان سند است . حوزه استان سند بدو بخش تقسیم شده است .

بخش آثار پیش از اسلام ، بخش آثار بعد از اسلام در بخش آثار پیش از اسلام ، زیر خاکی ها است که شامل آثار مکشوفه از نقاط مختلف سند است در بخش آثار بعد از اسلام ، انواع کاشی ها ، منبت کاری ها ، زبورها ، سفالها ، اسلحه های گرم و سرد ، لباسها ، آلات موسیقی مخصوصا آنها تیکه مربوط به سر زمین سند است .

در يك كاشی این دوبیت آمده بود :

ندیده چشم فلک شاهد بدین خوبی

پچشم از خرد و عقل سال تاریخش

بدیده کرد اشارت که هست معدن فیض

(۱۰۰۴ ه ق)

پس از دیدار موزه وازد کتابخانه شدید و از کتب چاپی و خطی دیدن کردیم .

کتابدار آقای یوسف عبدالغفور نام کتابخانه را به د کتابخانه شمس العلماء داود پوتاه تغییر داده اند چون این شخص کتاب های بسیار بکتابخانه هدیه کرده است ، تعداد کتاب ۱۸ هزار مجلد .

اردو ۵۰۰۰ سندی ۲۵۰۰ انگلیسی ۵۰۰۰ فارسی ۳۰۰ ، عربی ۱۰۰۰ ، وبقیه بزبانهای دیگر .

نسخه های خطی در حدود یکصد نسخه. این کتابخانه فهرست ندارد و نام نسخه های خطی را حتی در دفتر هم ثبت نکرده اند. من با فرصت کم نام چند نسخه خطی را یادداشت کردم:

۱- دیوان مسعود سمدلاهوری .

آغاز :

دوش در روی گنبد خضرا
مانده بود این دو چشم من عمدا

انجام :

- بقرود چو کوه قوت شعر من
شد ختم در به تو یمن - تمام شد
- ۲- دیوان کلیم کاشانی .
- ۳- دیوان طالب آملی .
- ۴- لیلی و مجنون میرزا صادق نامی اصفهانی ، خط خوش نستعلیق .
- ۵- زادالمعاد .
- ۶- فرهنگ رشیدی .
- ۷- اصول اکبری .
- ۸- کلیات و مثنویات ارحدی ، کتابت ۹۶۹ ه ق .
- ۹- طوطی نامه ضیاء نخشبی .
- ۱۰- مثنوی رتن و پندم .
- ۱۱- دیوان شیخ فریدالدین عطار نیشابوری .
- ۱۲- تفحات الانس من حضرات القدس جامی ، شاید از عهد مؤلف باشد.

- ۱۳- مثنوی اسکندر نامه سروده ثبت میر صاحب ابن میر فتح علی خان
تالپر به هند ، تاریخ ۱۲۶۷ ه ق .
- ۱۴- تاریخ طبری (ناقص) به زبان فارسی .
- ۱۵- دیوان حافظ شیرازی خوش خط .
- ۱۶- دیوان شاه نعمت‌الله ولی .
- ۱۷- دیوان امامی .
- ۱۸- نزوک تیموری (۲ نسخه) یکی از آنها کتابت ۱۲۲۲ ه ن .
- ۱۹- خسرو و شیرین میرزا صادق نامی اصفهانی .
- ۲۰- برگزیده (انتخاب) شعر شاعران پارسی گوی .
- ۲۱- گلستان سعدی کتابت ۱۲۶۷ ه ق .
- ۲۲- هدایت‌الاولیا فی سیرة الانبیاء به خط مصنف آن ۱۲۴۴ ه ق .
- ۲۳- دیوان عراقی .
- ۲۴- مثنوی وامق و عذرای نامی (میرزا صادق اصفهانی) .
- ۲۵- دیوان عبرت مازندرانی .
- ۲۶- دیوان ابن‌یمین فریومدی و هفت مجلس و مجلس‌افروز .
- ۲۷- مثنوی تاریخ خاندان کلهورا به زبان فارسی .
- ۲۸- تاریخ سند به زبان فارسی کتابت ۱۰۴۵ ه ق .
- ۲۹- برهان قاطع تألیف محمد حسین بن خلف تبریزی ، کتابت
۱۲۰۵ ه ق .
- ۳۰- یوسف و زلیخای منسوب به فردوسی ، کتابت ۱۲۰۵ ه ق .
- ۳۱- مثنوی محمود و ایاز حکیم زلالی خوانساری (ناقص) .

- ۳۲- کتاب درویشان ، ۱۸۵۸ ه ق .
- ۳۳- وقایع عالمگیری (مجموعه) .
- ۳۴- تاریخ نگارستان (مجموعه) .
- ۳۵- تاریخ اسلام عبدالرحمن چشتی ، ۱۱۱۵ ه ق .
- ۳۶- جام جم اوحدی ، کتابت ۱۲۵۶ ه ق .
- ۳۷- شرح دیوان حافظ به قطع بزرگ و خط خوش .
- ۳۸- مجموعه (الهی نامه ، مصیبت نامه ، اسرارنامه از شیخ طار) .
- ۳۹- خاورنامه (مثنوی) .
- ۴۰- تحفة السلاطین در احوال سلاطین تالپور کتابت ۱۲۷۰ ه ق .
- ۴۱- حمله حسینی در برابر حمله حیدری ، کاتب ۱۲۷۸ ه ق .
به کتابت علیمراد ولد سلطان .
- ۴۲- وقایع سند قبل و بعد از اسلام .
- ۴۳- مثنوی گل و نوروز و چند مثنوی دیگر .
- ۴۴- مجموعه (کمال نامه و سام نامه و چند مثنوی دیگر به خط خوش)
از خواجوی کرمانی ، این نسخه های خطی و دیگر نسخه ها که فرصت یادداشت
کردن آنها را نداشتم شامل مثنوی نظم و نثر ارزنده است و اکثر آنها به
زبان فارسی نوشته شده اند و متأسفانه هنوز فهرست نشده اند .

(نا تمام)